Foto af de historiske
billeder der hænger på væggen
i Fælleshuset.

Januar 2014
Carl Andresen
Marievej 24

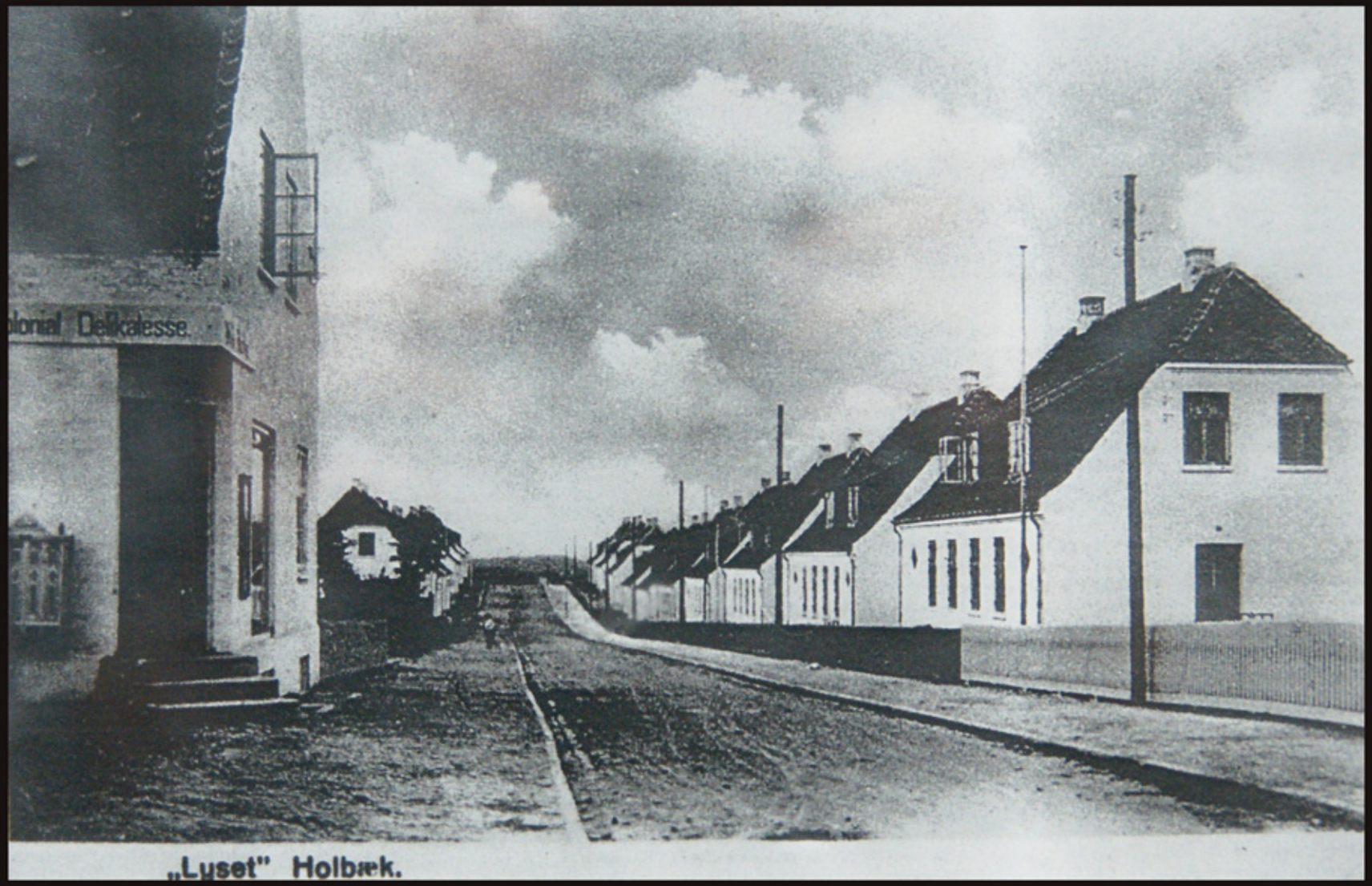

Marievej ca. 1920

"Lysets" børn, ca. 1930

"Lysets" børn., ca. 1927

Skolestien, der førte op til Marievej og Søndre Skole inden forlængelsen. Marts 1943

Fra "baggården" med hønsehus

Fra "baggården"

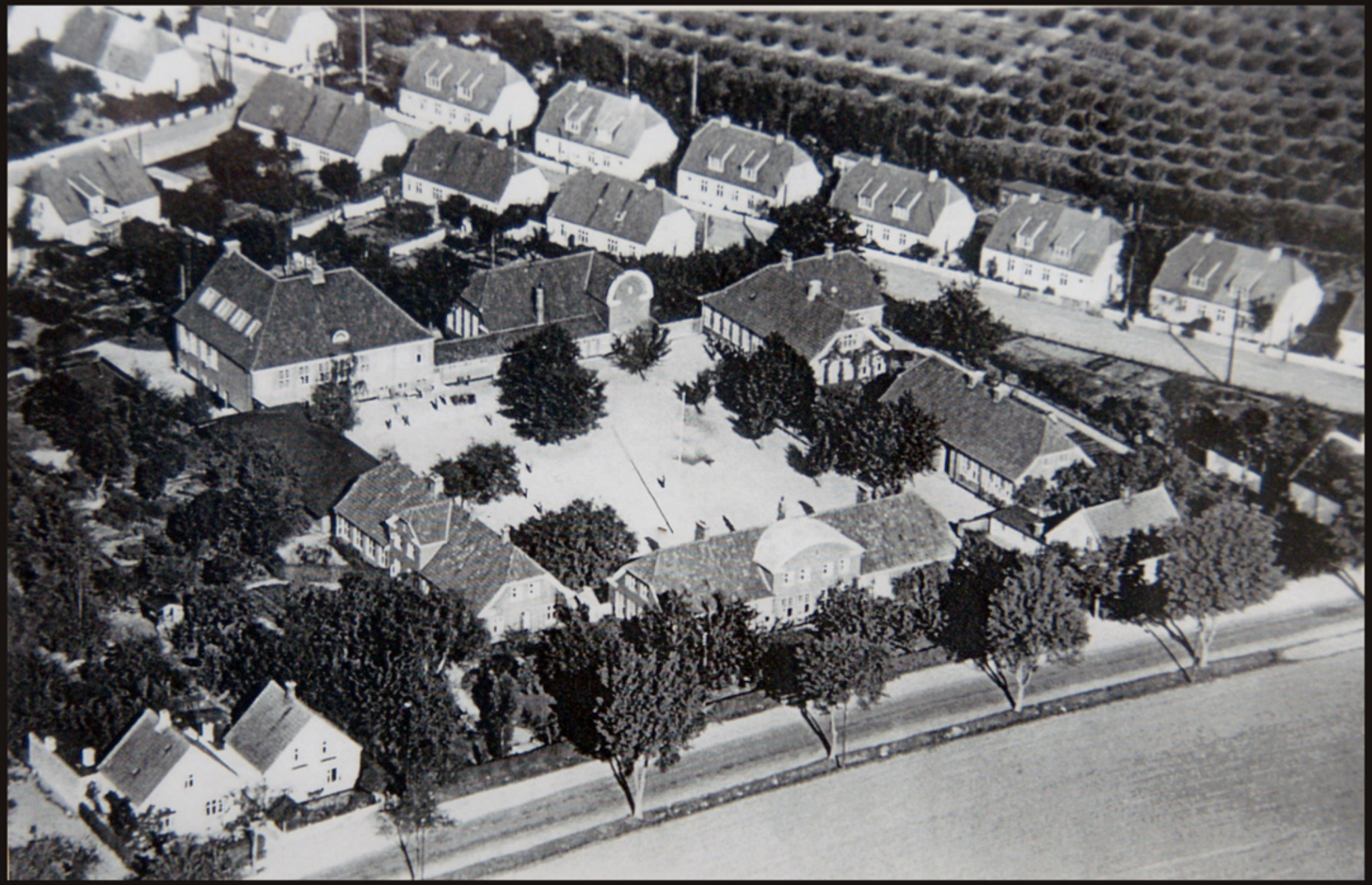

"Lyset" og Søndre Skole. Amtsplantagen bag Marievej blev passet af de indlagte fra Arbejdsanstalten ved sygehuset.

Sommerhygge med telte (det lille stykke ind mod Søndre Skole)

Det lille stykke grund, hvor Søndre Skole i dag har parke-
ringsplads. Rolsted var lidt af en opfinder og byggede bl.a.
dette fly til glæde for børnene.

Baghaven, Henrik Thottsvej nr. 9, 1920´erne

Baghaven, Henrik Thottsvej nr. 9, 1930/35

Gravearbejde ved Henrik Thottsvej. August 1943

Henrik Thottsvej mod Marievej, 1940

Baghaven, Henrik Thottsvej nr. 9, 1940

Så bliver Marievej endelig forlænget. August 1943

Gravearbejde for enden af Henrik Thottsvej, der dengang hed Rådmandsvej.
August 1943.

Marievej inden forlængelsen. Marts 1943

"Lyset" set fra oven. Valdemar Sejrsvej er netop blevet færdig.
1948

Henrik Thottsvej nr. 8 & 10, 1960

Gravearbejde på hjørnet af Marievej og Henrik Thottsvej.
19.4.1982.

I 1918 til arbejdere - i dag huse for alle

Byggeforeningen »Lyset« med 50 karakteristiske huse ved Marievej i Holbæk har eksisteret i 70 år

Byggeforeningen »Lyset«, som omfatter 50 gule dobbelthuse på henholdsvis Marievej, Henrik Thottsvej og Erik Bannersvej i Holbæk, blev til virkelighed en efterårsdag i 1918, da konsul Carl Petersen luftede ideen om at bygge flere boliger til *arbejdere og ligestillede*, og et år efter at foreningen blev stiftet, stod husene færdigbyggede på Spånnebækgårdens jord.

Dengang lå byggeriet uden for byen omkranset af marker, men i dag er de karakteristiske huse en del af bybilledet i den sydlige del af Holbæk. Mangt og meget har ændret sig, siden de første arbejdere i efteråret 1919 flyttede ind med deres familier.

Da var dobbelthusene delt op i fire boliger, huslejen var på 44 kroner om måneden, og det var helt naturligt med svin og høns i baghaven, der oftest blev dyrket som nyttehave.

Især i 30'rne havde flere familier et svin gående, da man på den måde altid havde lidt sul i baghånden til trange tider. Det var derfor ikke ualmindeligt at se de firbenede »flæskestege« snøfte op og ned ad gaderne.

I dag bor der kun to familier i hvert hus, huslejen er godt 600 kroner, de spiselige husdyr er ved forbud væk, og køkkenhaven er skiftet ud med græsplæne og prydblomster.

Lokale butikker

Ved byggeforeningens start var man lagt bedre forsynet med butikker i nabolaget, selv om det var yderst i byen. Da var der både brødudsalg, slagter, en butik med blandet handel, og senere kom både en købmandshandel, træsko- og skomagerbutik og en rulleforretning til. Desuden havde fiskemanden og mælkemanden faste ture i området.

Rulleforretningen, der som den sidste lukkede i 1982, var ejet af Petra Rasmussen, som er den af »Lyset«s beboere, der har boet længst på stedet, da hun allerede som 7-årig i 1919 flyttede ind i et af de nye huse sammen med sine forældre.

En gammel tradition i »Lyset« har været at lade husene gå i arv til børnene eller andre i familien, men denne tradition er ved at dø ud. I dag bliver en hushalvdel let solgt for 300.000 kroner, mens prisen for bare 12 år siden var 25.000 kroner. Som noget nyt har Byggeforeningen også besluttet, at der må averteres med salg, og ejendomsmæglere må inddrages i handelen.

Det er ikke blot de fysiske rammer i Byggeforeningen »Lyset«, der har ændret sig gennem tiden. Også det sociale samvær har forandret sig. De ældre beboere kan fortælle om aften-hyggesnak bag de nu forsvundne stakitter, men tiderne har skiftet. I dag har de fleste kvinder udearbejde, og fritiden bruges på familien og fritidsaktiviteter.

At beboerne dog ikke helt har glemt tidligere tiders tætte nabofællesskab, vidner den store tilslutning til 70-års festen om. I morgen tager 70 beboere nemlig på tur til Kalundborg, hvor jubilæet fejres med god mad, musik og dans på restaurant Gisseløre.

70-årsdagen markeres også med et jubilæumsskrift, som er skrevet af Preben Lunghøj. I stort og småt berettes om, hvordan de 70 år er gået for Byggeforeningen »Lyset«.

søs

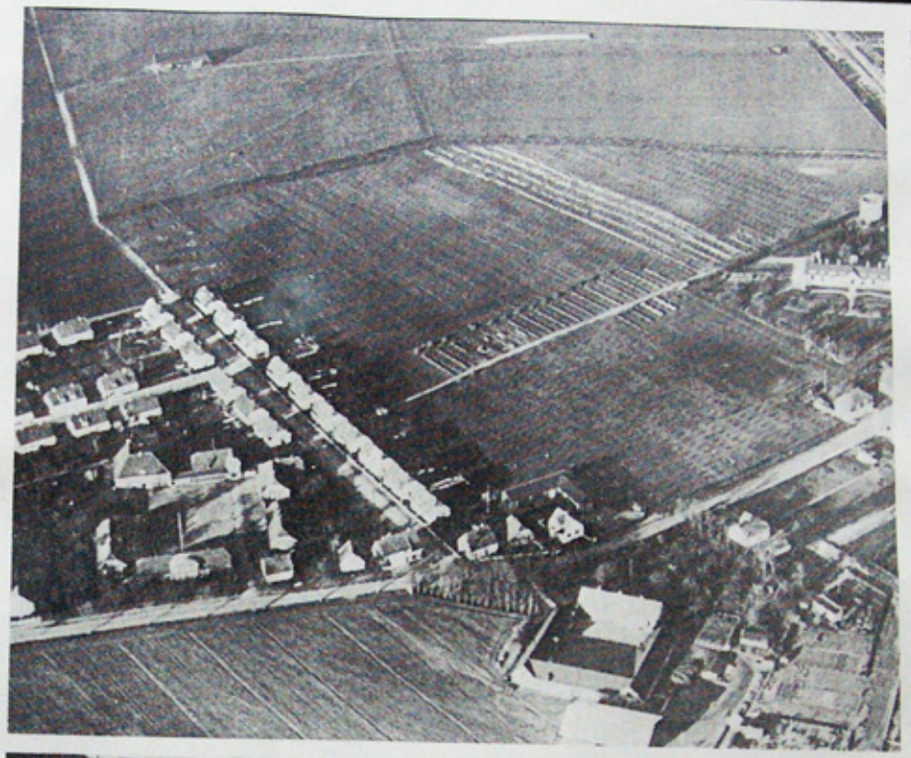

På det gamle luftfoto ses det tydeligt, at »Lysets« huse lå et godt stykke »ude på landet«.

På en af Spånnebækgårdens marker blev de 50 huse i Byggeforeningen »Lyset« opført i 1919, og sidst på året flyttede beboerne ind. I mange år forblev boligområdet omkranset af marker, men i dag er de karakteristiske huse en del af den sydlige del af Holbæk.

Som nummer 22 i rækken har Ib Olsen i dag formandsposten i Byggeforeningen »Lyset«, og han ses her sammen med kasserer Tove Ising, som allerede fra barnsben boede i et af de gule dobbelthuse.

Foto: Søren Holmberg